

Monumentnummer*: 510640

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 januari 1999
Kadaster deel/nr 82801/174

Woonplaats* Enschede
Gemeente* Enschede
Provincie* Overijssel

Locatiennaam Enschede
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Enschede
Sectie* L
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 804

Omschrijving**

Inleiding

Het RIJKSMUSEUM TWENTE is gebouwd in 1929 naar een ontwerp in traditionalistische stijl van de architecten K. Muller en A.K. Beudt. De vormgeving van het zeshoekige gebouw rond een grote binnenplaats met een poortachtige entree aan de Lasondersingel lijkt geïnspireerd op kastelen. Het initiatief tot oprichting van het museum was afkomstig van J.B. van Heek die echter voordat de plannen vaste vormen aannamen in 1923 overleed. Ter nagedachtenis aan J.B. van Heek besloot de familie het plan toch doorgang te laten vinden. J.H. van Heek nam de organisatie op zich en was tot vlak voor zijn dood in 1957 directeur van het museum. De uitbreiding uit 1938, aan de noordkant van het oorspronkelijke gebouw, het los hoes "Groot Bavel" en de kantooruitbreiding uit de jaren 1970 aan de oostkant zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. In 1996 is met name het oostelijke (1938) gedeelte gewijzigd, doordat de binnenplaats van dit deel is overkapt. Ook is aan de grote binnenplaats een nieuw bouwdeel gezet; daarbij is de oostelijke arm van het oorspronkelijke gedeelte vrijwel ongemoeid gelaten. De buitenruimte voor de hoofdentree, aan de straat, en de binnentuin zijn heringericht. Aan het oorspronkelijke gedeelte uit 1929 zijn enkele wijzigingen aangebracht: de galerijen aan de binnenplaats zijn dichtgezet met glas; ook zijn aan de binnenplaats in het hogere gedeelte in de oostelijke hoek de verdiepingsramen dichtgezet en is op de begane grond de centrale ruit gewijzigd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het gebouw staat aan de Lasondersingel op de hoek met de Blijdensteinstraat schuin tegenover de Lasonderkerk, eveneens een rijksmonument.

Omschrijving

De vleugels van het gebouw zijn in een zeshoek rond een binnenplaats gegroepeerd. De gevels zijn opgetrokken in bruine machinale baksteen. De schild- en zadeldaken zijn gedekt met rode en grijze Hollandse pannen en voorzien van kleine dakkapelletjes en pironnen op de nok. De hoofdentree van het museum bevindt zich in het ten opzichte van de Lasondersingel dwars geplaatste bouwdeel van twee bouwlagen met de zeskantige hoektorens.

Het onderste gedeelte van de symmetrische voorgevel is sterk horizontaal geled door de zware plint van Bentheimer zandsteen, de speklagen en de doorlopende wisseldorpel van de begane grondvensters. De entree bevindt zich in het midden van de gevel in een portiek onder segmentboog met een natuurstenen lijst. De vensters met glas-in-loodramen hebben een natuurstenen kozijn en zijn op de begane grond in de torens uitgevoerd met bovenlicht en aan weerszijden van de entree als kruisvenster. Tegen de achtergevel van dit bouwdeel aan de binnenplaats een driezijdig risaliet onder schilddak met een centrale uitgang naar de binnenplaats. Op de nok van het steile schilddak een dakruiter onder peervormig dakje.

De lange L-vormige vleugels langs de Lasondersingel en de Blijdensteinstraat hebben één bouwlaag onder zadeldaken met in hoogte verschillende noklijnen. Ook de gevels van de verschillende zalen in de vleugels verspringen ten opzichte van elkaar. Hierdoor is de indeling van het interieur aan het exterieur af te lezen. In de gevel langs de Lasondersingel over het algemeen kruisvensters, deels met luiken. De gevel van de zaal voor kerkelijke kunst is drie traveeën breed met spitsboogvensters en geveltoppen onder steekappen. Aan de binnenplaatszijde bevindt zich in de oksel van de L-vormige vleugel een torentje en aan weerszijden een arcade onder aankapping. De verspringende gevel langs de Blijdensteinlaan is nagenoeg blind met boogfriezen. Direct links naast de entree bevindt zich het gedeelte waar oorspronkelijk een woning was ondergebracht. De ingang onder een afdakje op kolommen is nog aanwezig.

De entreepartij vindt zijn echo in de gevel aan de binnenplaats recht tegenover. Ook dit gedeelte heeft twee bouwlagen onder een steil schilddak en aan weerszijden twee torens.

Waardering

Het Rijksmuseum Twente is van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege;

- de relatie met de Enschedese textielfamilie Van Heek die het museum heeft gesticht
- het bijzondere op kastelen geïnspireerde ontwerp van de architecten K. Muller en A.K. Beudt
- de redelijke mate van uitwendige gaafheid van het gebouw
- de beeldbepalende situering aan de Lasondersingel tegenover de Lasonderkerk, op de kruising met de Blijdensteinlaan

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Welzijn, kunst en cultuur

Functie

Museum

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument